

Szakmai tájékoztató a 2024. évi egységes kérelmek Területi Monitoring ellenőrzéséről

I. rész.

A Területi Monitoring Rendszer (TMR) célja és működése

Az Európai Unió által előírtak szerint Magyarországon is kötelező módon alkalmazni kell a SENTINEL műholdcsalád képeit az agrártámogatások ellenőrzéséhez. A Magyar Államkincstár (továbbiakban: Kincstár) által üzemeltetett területi monitoring rendszer a mezőgazdasági termelő által bejelentett területek vonatkozásában azonosítja a kérelemben bejelentettek és a műhold által észlelt eltéréseit. Ezeknek az eltéréseknek jelentősége van az érintett termelő által igényelt egyes területalapú támogatások kifizethetőségének megítélésakor. Az eltérések tisztázása, feloldása megalapozhatja a termelő számára soron következő kifizetéseket.

A TMR a Sentinel műholdcsalád által legfeljebb 2-3, de legalább 5 naponta készített képállomány adatainak elemzésén alapul. Ezen felvételek alkalmasak a mezőgazdasági területek állapotának felmérésére, és a rajtuk végzett mezőgazdasági műveletek megfigyelésére.

A rendszer első éles alkalmazására 2023-ban került sor, ám akkor még igen szűk tárgykörben (BISS támogathatósági feltételek egy része). **2024-ben viszont jelentősen bővül a monitoring útján ellenőrizendő támogathatósági feltételek listája, hiszen a kötelező uniós szabályok alapján a rendszernek minden olyan területalapú támogatásokhoz kapcsolódó feltételt vizsgálnia kell, amelyre műszakilag alkalmas.**

A TMR által feltárt eltérések feloldása érdekében a Kincstár egyeztetésre hívja fel a mezőgazdasági termelőt. Az egyeztetés keretében a termelőnek 9 napon belül célszerű reagálnia a Kincstár megkeresésére. A mezőgazdasági termelő szankciómentesen kijavíthatja a kérelmét annak érdekében, hogy az a TMR által feltárt tényeket a valóságnak megfelelően tükrözze.

Ugyanakkor elképzelhető olyan eset is, amikor a TMR által vélt eltérés a valóságban nem áll fenn. Ebben az esetben a mezőgazdasági termelő a kérelme helyességét úgy tudja bizonyítani, hogy ún. georeferált fényképet készít az ingyenesen letölthető mobilGAZDA alkalmazás segítségével, és azt az alkalmazáson keresztül beküldi a Kincstár részére. Egyéb eszközzel készített fénykép az ellenőrzés bírálata során nem vehető figyelembe.

Amennyiben a termelő nem válaszol az értesítésre, akkor a tényállás tisztázása érdekében helyszíni ellenőrzés válhat szükségessé.

Mit vizsgál a TMR?

Az ellenőrzések az év során folyamatosan zajlanak. Az első ütemben 2024. június második felétől az alábbi lehetséges meg nem felelési esetekről küldhet egyeztetésre történő felhívást a Kincstár:

- **Táblán belüli inhomogenitás vizsgálata**

A bejelentett tábláknak alaptulajdonsága, hogy összefüggően egy adott növénykultúrát kell tartalmazniuk (beleértve a vegyes hasznosítású területeket is). Amennyiben a TMR

megállapítja, hogy a jelölt táblán - eltérően a bejelentésben foglaltaktól - többféle hasznosítás található, a termelőnek a tábla határait szükséges lehet újrarajzolni a tényleges hasznosításokat pontosan jelölni.

Érintett jogcímek: valamennyi területalapú közvetlen- és vidékfejlesztési támogatás.

- **Nem támogatható terület jelenléte a táblán**

Előfordulhat, hogy a támogatásra bejelentett tábla olyan elemeket is tartalmaz, amelyek nem támogathatóak. Ilyen lehet pl. építmény, napelem-park, tájképi elemnek nem minősülő állandó vízfelszín, szilárd burkolatú infrastruktúra, állandósult bátatároló stb.. Ezeket a területrészeket az igénylésből ki kell vágni, vagy a táblára vonatkozó igénylést vissza kell vonni.

Érintett jogcímek: valamennyi területalapú közvetlen- és vidékfejlesztési támogatás.

- **Növénykultúra eltérés**

A bejelentésben jelölt növénykultúra megléte az esetek jelentős részében a TMR által visszaigazolható. A rendszer jelzi, amennyiben az igényelthez képest eltérő kultúrát állapít meg a táblán,. Fontos, hogy számos feltételeességi, AÖP követelmény teljesítése függ az adott területen található növénykultúrától (pl. vetésváltás és terménydiverzifikáció, másodvetés). A termeléshez kötött támogatások (CIS) vagy például VP AKG 2021 stb. esetében nyilvánvaló, hogy a támogatással érintett növény jelenléte szükséges. Az eltérés feloldásának módja a helyes növénykultúra jelölése a kérelemben.

Érintett jogcímek: valamennyi területalapú közvetlen- és vidékfejlesztési támogatás.

- **Kaszálási szabályok**

A gyepterületek és bizonyos szántóterületek (CIS szálas fehérjenövények, AKG) esetében egyes jogcímek vonatkozásában speciális kaszálási szabályok élnek. Ezek betartását 2024-től már vizsgálja a TMR.

Tiltott kaszálás

Az AKG keretében lehet olyan vállalás, amely szerint bizonyos időpont előtt tilos kaszálni a területen. Ezen előírás megsértését a TMR észleli. A termelő a kérelmében korrigálhatja az igénylés határát, amennyiben csak egy részét kaszálta le a kötelezettségvállalással érintett területnek (KET) a tiltott időszakban. Ha teljes KET vagy annak döntő része lekaszálásra került, akkor javasolt a jogcímet az adott terület vonatkozásában visszavonni. Amennyiben a kérelem nem kerül visszavonásra, a tiltott kaszálás szankciója jellemzően a támogatás 3-20 %-a, és csak kirívó esetekben 100%.

Kaszálás elmulasztása

Egyes támogatási jogcímek (pl. AÖP, CIS szálas fehérje) esetében kötelező vagy választható gyakorlat keretében a kaszálást meghatározott időpontig el kell végezni. Ezek az időpontok a vegetációs időszak során – az egyes jogcímek szabályai szerint –

folyamatosan követik egymást. Az ellenőrzés keretében azt vizsgálja a Kincstár, hogy történt-e már kaszálás. Az esetlegesen elmaradt kaszálások esetében két körben történik majd a kedvezményezettek tájékoztatása. Az első körben a nyár folyamán egy általános tájékoztatás keretében értesíti a Kincstár a kedvezményezetteket az előírt kaszálás elmaradásának észlelése kapcsán. Ennek célja a termelők figyelmének felhívása az elmaradt kaszálásra. A figyelmeztetés minden esetben a vonatkozó határidő lejárta előtt történik, így a termelőnek lehetősége nyílik a kaszálást időben elvégezni.

Osztott kaszálás

Az AKG választható gyakorlataiban vannak olyan kötelezettségek, amelyek a KET-ek szakaszos kaszálását írják elő. Az egyes szakaszok teljesítéséhez határidők tartoznak, amelyek betartását a TMR-rel lehet ellenőrizni. A figyelmeztető üzenet ebben az esetben is azt a célt szolgálja, hogy az elmaradt kaszálást a termelő időben pótolni tudja, vagy az eltéréseket a kérelem kiigazításával le tudja követni.

Érintett jogcímek: AÖP, AKG, CIS szálas fehérjenövények.

Természetesen az ellenbizonyítás lehetősége minden esetben adott. A bizonyítást alátámasztó felvételeket a mobilGAZDA alkalmazással szükséges elkészíteni és a Kincstárnak beküldeni.

A TMR működésére vonatkozó további részletes tájékoztatás található a Kincstár honlapján, a következő linkre kattintva: <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/tamogatasok-listazo/-/tamogatas/15445682/jogcimismerteto>